Holland Solar
Arthur van Schendelstraat 550
3511 MH Utrecht
T +31 (0)30 232 80 08
E info@hollandsolar.nl
I www.hollandsolar.nl
KvK. 40411016
BTW. NL0066.55.506.B0I

Zonne-energie in uw gemeente

Beste gemeenteraadsfractie,

Op dit moment begint in uw gemeente het formatieproces om tot een nieuw coalitie- en college-akkoord te komen. De brancheverenigingen van de Nederlandse zonne-energiesector, Holland Solar, maakt graag van dat moment gebruik om u enkele adviezen mee te geven hoe u de ontwikkeling van zonne-energieprojecten in uw gemeente kunt stimuleren.

De gevolgen van de Russische inval in Oekraïne maken pijnlijk duidelijk waarom we voor cruciale energiebronnen niet afhankelijk moeten zijn van één land. De behoefte aan meer lokale productie van duurzame energie is daardoor groter en urgenter dan ooit. NB: dit is een van de weinige manieren om de energierekening van de burger te verlagen. Middels deze brief geven wij u een aantal aanbevelingen mee die mogelijk een plek verdienen in een lokaal coalitie- of collegeakkoord of bij de uitvoering daarna.

Om een klimaatcrisis te voorkomen is de nationale ambitie van 49% naar 55% CO_2-reductie verhoogd. Om dit doel te halen zal de vraag naar hernieuwbare elektriciteit de komende acht jaar enorm stijgen: van 120 TWh naar 200 TWh. Deze extra elektriciteit is o.a. nodig voor elektrische auto's, warmtepompen in onze woningen, groene waterstof uit elektrolyse en boilers in de industrie. Zon en wind vullen elkaar door het jaar heen heel goed aan. Om de klimaat-ambitie te realiseren zullen dus veel meer zonneprojecten op dak, land en op water nodig zijn. Met de extra aangekondigde windturbines op zee kunnen we de extra elektriciteitsvraag namelijk niet volledig invullen.

Circulariteit en arbeidsomstandigheden

Zonnepanelen gaan in de praktijk 25 tot 30 jaar mee en kunnen daarna worden gerecycled. Hierbij wordt meer dan 90% van de materialen nuttig hergebruikt. De overige 10% kan goed verwerkt worden, zonder milieuschade. Een goede recycling is wettelijk vastgelegd. Nu worden er van de grondstoffen diverse andere producten gemaakt. In de toekomst willen we van de gerecyclede materialen weer nieuwe zonnepanelen kunnen maken.

Voor wat betreft de arbeidsomstandigheden en milieu-impact in de toeleveringsketen van zonnepanelen werken we op Europees niveau samen om meer transparantie in de toeleveringsketen te krijgen. Een belangrijke stap om de impact op mens en natuur te verbeteren.

Zonneparken op land en water

Ongeveer 20% van het geïnstalleerd zonnestroomvermogen in Nederland wordt op dit moment geleverd door zonneparken op land en op water. 80% van dit vermogen ligt op dit moment op daken. Deze verhouding zal naar verwachting de komende jaren niet veranderen. Holland Solar werkt aan een zorgvuldige inpassing van zonne-energie. Nieuwe zonneparken moeten in overleg met omwonenden ontwikkeld worden en moeten naast duurzame energie ook zorgen voor meer natuur. In een gedragscode hebben we vastgelegd hoe omwonenden

kunnen meeprofiteren van de parken en dat we streven naar 50% lokaal eigendom door middel van proces- en financiële participatietrajecten. De leden van onze organisatie hebben zich aan deze punten geconformeerd via de Gedragscode Zon op Land die Holland Solar, samen met verschillende belangenverenigingen, heeft ontwikkeld.

Gemeenten zijn de leidend bij de totstandkoming van nieuwe zonneparken op land en water. Ze zijn bevoegd gezag en bepalen de voorwaarden. Wij raden aan om in dit kader het volgende in te richten:

- Maak een concreet plan voor de opwekking van duurzame energie uit wind en zon op land en op water. Koppel deze plannen nadrukkelijk aan de totale duurzame energievraag in uw gemeente, rekening houdend met wat mogelijk en realistisch op daken ontwikkeld kan worden. Zorg dat minimaal de eigen elektriciteitsvraag in 2030 lokaal wordt opgewekt; wetende dat er veel extra hernieuwbare elektriciteit nodig zal zijn.
- Kleine parken kunnen landschappelijk de voorkeur hebben, maar komen vaak financieel niet goed uit. Daarnaast zullen er meer parken en dus grond nodig zijn om aan de vraag te voldoen wanneer deze kleiner zijn. Houd dus de balans hiervoor in de gaten.
- Het ontwikkelen van een zonnepark op land of op water vraagt om een zorgvuldig proces en een zorgvuldige inpassing. De Gedragscode Zon op Land die Holland Solar, samen met verschillende belangenverenigingen heeft ontwikkeld, blijkt in dit kader voor veel gemeenten een heldere leidraad.
- Zonneparken zijn nu voor veel boeren een welkome aanvulling om hun bedrijf in stand te houden. Met de eisen uit de bovengenoemde gedragscode wordt gegarandeerd dat de bodem in een goede staat blijft, de biodiversiteit versterkt wordt en de activiteit per definitie tijdelijk is, waarna agrarisch gebruik weer mogelijk is.
- Wees bewust dat multifunctioneel ruimtegebruik een bewuste keuze moet zijn. Vaak vragen dergelijke projecten juist om meer oppervlakte en financiële middelen. Deze projecten zijn ook voor lokale participatie vaak financieel minder aantrekkelijk.
- Als u kiest voor vergunningverlening middels een maatschappelijke tender, dan vraagt dat ook om een bewuste keuze. De gemeente moet zich in dergelijke gevallen afvragen of zij de rol die van haar verwacht wordt ook daadwerkelijk kan invullen.

Zonnestroomsystemen op grote daken

Ongeveer 40% van de zonnestroomsystemen in Nederland liggen op grote daken. De grote daken zijn van agrariërs, productiebedrijven, logistieke hallen, etc. Veel van deze gebouweigenaren hebben gekozen voor een zonnestroomsysteem omdat dit een financieel interessante keuze is. Vanuit de samenleving is er een duidelijke wens om nog meer van dergelijke grote daken te benutten voor het opwekken van zonne-energie. Het huidige subsidiebeleid steunt dit. Op nationaal niveau zet Holland Solar zich in voor het verbeteren

van de mogelijkheden om ‘zon op grote daken’ te realiseren. Daarbij spelen kwesties zoals de capaciteit van het elektriciteitsnet, verzekerbaarheid en de constructieve beperkingen van dergelijke daken een grote rol.
Vanuit verschillende bevoegde gezagen wordt er gekeken naar het versnellen van het bedekken van grote daken met zonnepanelen. Veel van het beleid om zon op dak te stimuleren is landelijk. De plaatsing van panelen is doorgaans vergunningsvrij. Het is dus best lastig om het volume aan zon op dak meer te vergroten dan de stijgende landelijke lijn.
Gemeenten kunnen wel het volgende doen:

- Met de inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet wordt het mogelijk om als gemeente gebouweigenaren te dwingen zonnepanelen op daken te installeren. Wij raden u aan om in gesprek te gaan met gebouweigenaren waar u de installatie van zonnepanelen wil verplichten, stel bij voorbeeld een ‘meldplicht’ onbedekte grote daken vast in een APV.
- De Gedragscode Zon op Grote Daken die Holland Solar met een brede groep van vertegenwoordigende organisaties waaronder Techniek Nederland, Verbond van Verzekeraars en Brandweer Nederland heeft ontwikkeld, kan helpen bij het definiëren wat een opdrachtgever van een ontwikkelaar van een groot zonnestroomdak kan verwachten. Verwijs naar deze gedragscode in uw beleid.
- Voor het stimuleren van zonnestroomsystemen op grote daken kunt u ook gebruik maken van de Handreiking Stimulering Zon op Dak die Holland Solar speciaal voor gemeenten heeft ontwikkeld.
- Het heffen van Onroerend Zaak Belasting (OZB) op zonnepanelen op daken pakt in de praktijk disproportioneel nadeliger uit voor minder kapitaalkrachtige gebouweigenaren. Het is wellicht een idee om een uitzondering te maken op het heffen van OZB op deze installaties.

Zonnestroomsystemen op woningen
Ongeveer 40% van de zonnestroomsystemen in Nederland liggen op woningen. In Nederland hebben inmiddels meer dan anderhalf miljoen huishoudens zonnepanelen. In geen enkel ander Europees land liggen zoveel zonnepanelen per hoofd van de bevolking als in Nederland!
Zonnepanelen op woningen zijn een concrete manier om particulieren te betrekken bij de energietransitie. Mede om die reden houdt Holland Solar zich op dit moment actief bezig met de toekomst van de salderingsregeling en het stimuleren van thuisbatterijen. Ook hier geldt dat het best lastig is om het volume aan zon op kleine daken meer te vergroten dan de stijgende landelijke lijn.

Gemeenten kunnen particulieren wel helpen om te kiezen voor zonnepanelen:

- Gebruik de handreiking van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed als u richtlijnen uitvaardigt voor zonnepanelen op woningen in beschermde stadsgezichten en monumenten.

- Maak prestatieafspraken met lokale woningcorporaties over het versnellen van hun verduurzamingsopgave. Bezie deze afspraken integraal waarbij u zich niet alleen richt op zonnepanelen, maar ook op zonnewarmte, isolatiemaatregelen en energiezuinige apparaten.
- Zie af van collectieve inkoopacties voor zonnepanelen. De markt heeft zich de afgelopen jaren dusdanig ontwikkeld dat deze goed in staat is om tegen lage prijzen zelf woningeigenaren te benaderen. Het kiezen voor één marktpartij verstoort de concurrentiepositie van lokale installateurs.
- Informeer inwoners over hoe zonne-energie werkt via een energieloket. De infographics die wij ontwikkeld hebben kunnen daarbij wellicht van pas komen.

Zonnewarmte als duurzame verwarming

Zonnewarmte is een minder bekende technologie, maar daarmee niet minder belangrijk voor de energietransitie. Het opwekken van warmwater met behulp van de energie van de zon is een interessante en volwassen technologie. De grootste energievraag van de gebouwde omgeving betreft warmte. Zonnewarmte kan dit 100% schoon leveren zonder het elektriciteitsnet te belasten. Holland Solar zet zich nationaal in voor een betere bekendheid van zonnewarmte en een gedegen stimuleringskader voor deze technologie. Gemeenten kunnen het gebruik van deze techniek stimuleren:

- Concretiseer de transitievisie warmte voor het aardgasvrij maken van gebouwen. Maak daarbij zo veel mogelijk de keuze voor laagtemperatuur warmtevoorzieningen. Deze oplossingen zijn het energie-efficiëntst en bieden een lange termijn oplossing voor het tegengaan van klimaatverandering.
- Informeer bewoners over de mogelijkheden van PVT-systemen (zonnestroom en zonnewarmte in één systeem) bijvoorbeeld als bron voor een warmtepomp. Deze oplossing is extra interessant als een gemeente ervoor kiest om een wijk niet collectief van het aardgas af te halen, maar met bewoners individueel aan de slag gaan.
- Beschouw ook zonnewarmte als energiebron in plannen voor een collectieve wijkaanpak waarbij een warmtenet de wijk van schone warmte voorziet. In Denemarken en op sommige plekken in Nederland gebeurt dit al op grote schaal.

Wij wensen u veel succes bij het vormgeven van de energietransitie in uw gemeente!

Holland Solar is de brancheverenging voor de Nederlandse zonne-energiesector en vertegenwoordigt het grootste gedeelte van de organisaties die zich bezighouden met het opwekken van duurzame energie met behulp van de zon. Organisaties die wij vertegenwoordigen zijn onder andere energiecoöperaties, energieleveranciers, projectontwikkelaars en lokale installateurs. Als u, na het lezen van dit document, nog vragen heeft dan nodigen wij u van harte uit om contact met ons op te nemen via hollandsolar@hollandsolar.nl.